

Verejooksud Esmaabi

Marju Peärnberg

2022

Verejooksud

- **Veresoone tüübi järgi-** arteriaalne, venoosne, kapillaarne
- **Tugevad verejooksud-** arteriaalne, venoosne
- **Sisemine, välimine verejooks**
- Šoki oht- eluohtlik
- “kuldne tund”- algne veresoonte spasm vähendab verejooksu

Äge verekaotus

- Ringlev vere maht ~ 6 liitrit 70 kg täiskasvanul
- Verekaotus **kuni 20 %** RVM-st (1l) ei põhjusta lamavas asendis olulisi häireid, taastumine 12...48 tunniga (- 1000 ml)
- Äge verekaotus **üle 35 %** ringleva vere mahust võib olla surmav (1500 ml).
- Veremahu defitsiit ~ **50 %** (2,5l) ulatuses on reeglina surmav
- Tahhükardia tekib enne kui RR↓ suurte verejooksude korral

Verejooks I klass kuni 750ml (15%)



- Kergelt ärev
- Süstoolne RR norm
- Südame löögisagedus $Fr \leq 100x/min$
- Hingamissagedus (HS) 14-20x/min
- Nahk normaalne
- Hemoglobiin normis
- Diurees 30ml/h
- Asendus kristalloidid

Verejooks II klass 750-1500ml (15-30%)

- Ärev
- Süstoolne vererõhk norm
- $Fr \geq 100x/min$ (tahhükardia)
- Nahk kahvatu
- Pulsirõhu langus
- HS 20-30x/min
- Hemoglobiin normis või mõõdukas langus
- Diurees 20-30ml/h
- Asendus kristalloidid



Verejooks III klass 1500- 2000ml

30-40%

- Segane, ärev
- RR↓
- $Fr \geq 120x/min$, tahhükardia
- Pulsirõhu langus
- HS 30-40x/min
- Nahk kahvatu, külm, hiline
- Diurees 5-15 ml/h
- Hemoglobiin langenud
- Asendus- kristalloidid (Ringer, NaCl 0,9%), verekomponendid, verejooksu kontroll



Verejooks IV klass $\geq 2000\text{ml}$ $\geq 40\%$

- Segane, unine, teadvuseta
- RR madal
- $\text{Fr} \geq 140\text{x/min}$, tahhükardia
- Pulsirõhu langus
- $\text{HS} \geq 35\text{x/min}$
- Nahk kahvatu, külm, hiline
- Diurees ebaoluline- pole aega mõõta hetkel
- Hemoglobiin tugevalt langenud
- Asendus- verekomponendid, verejooksu kontroll
- Kui tahhükardia, võimalik verejooks



Suurte verejooksude peatamine ERC 2021

**To control severe-life threatening bleeding,
apply direct pressure and consider the use
of a haemostatic dressing or the application
of a tourniquet**

Esmaabi suure verejooksu korral

- Kaitse ennast- kummikindad- HIV, hepatiidid
- Vajadusel eemalda riided, tee haav nähtavaks
- Surveside otse haavale toob peaaegu alati kaasa verejooksu peatumise. Peale seda surve käega
- Tugevam verejooks tuleb enamasti vigastatud veenidest, harvemini vigastatud arteritest, mistõttu kinni sidumine haavast ülalpool toob kaasa venoosse paisu ja suurenenud verejooksu
- Traumaatilise amputatsiooni, suurte verejooksude korral käest või jalast, saab kasutada žgutti- 5-7 cm haavast kõrgemale, aga mitte liigesele
- Žguti võtab ära tervishoiutöötaja
- Šoki asend- lamama, jalad kõrgemale
- Kui verejooks jäsemetest, tõsta nad üles
- Kata kannatanu soojalt
- Helista 112
- NB! Suure verejooksu sulgeme enne elustamist!



Suur võõrkeha haavas



Ninaverejooks



Ninaverejooksu põhjused

- Traumad, peatraumad
- Nuuskamine ja aevastamine
- Kõrge vererõhk
- Infektsioonid

Esmaabi ninaverejooksu korral

- Pane kannatanu istuma, pea ettepoole ja palu suruda nina pehme osa sõrmedega kinni 10-15 minutiks
- Kannatanu hingab suu kaudu
- Rahusta ja julgusta kannatanut
- Kui ninaverejooks pole peatunud 30 minuti pärast, helista 112